

Dokument zasedanja

B9-0483/2022

16.11.2022

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavi podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko

v skladu s členom 132(2) Poslovnika

o uvrstitvi Ruske federacije med države, ki podpirajo terorizem (2022/2896(RSP))

Andrius Kubilius, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, David McAllister, Peter van Dalen, Isabel Wiseler-Lima, Siegfried Mureşan, Vangelis Meimarakis, Ewa Kopacz, Jerzy Buzek, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Tomasz Frankowski, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Janina Ochojska, Radosław Sikorski, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Inese Vaidere, Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Milan Zver
v imenu skupine PPE

**Resolucija Evropskega parlamenta o uvrstitvi Ruske federacije med države, ki podpirajo terorizem
(2022/2896(RSP))**

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Rusiji,
 - ob upoštevanju Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida z dne 9. decembra 1948 in četrte Ženevske konvencije o zaščiti civilnih oseb v času vojne z dne 12. avgusta 1949,
 - ob upoštevanju Evropske konvencije o zatiranju terorizma z dne 27. januarja 1977 in mednarodnih konvencij, ki so sledile,
 - ob upoštevanju resolucije št. 2463 Parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 13. oktobra 2022 o nadaljnjem stopnjevanju agresije Ruske federacije proti Ukrajini,
 - ob upoštevanju Direktive (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu¹,
 - ob upoštevanju Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča,
 - ob upoštevanju skupne izjave ministrov za zunanje zadeve Estonije, Latvije in Litve z dne 16. oktobra 2022 o tem, da je treba zagotoviti, da bo Rusija odgovarjala za svoje zločine v Ukrajini,
 - ob upoštevanju Skupnega stališča Sveta 2001/931/SZVP z dne 27. decembra 2001 o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu² in 2009/468/SZVP z dne 15. junija 2009 o posodobitvi Skupnega stališča 2001/931/SZVP o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu³,
 - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker se „državni terorizem“ nanaša na nasilna dejanja, ki jih država sistematično izvaja nad civilnim prebivalstvom druge države ali nad svojimi državljani⁴; ker je bistvo terorizma mogoče povzeti kot naklepno politično motivirano nasilje nad cilji, ki niso aktivno udeleženi v sovražnostih; ker za državnim terorizmom ali terorizmom, ki ga podpirajo države, stojijo vlade ali pogosteje skupine znotraj vlad, ki delujejo proti

¹ UL L 88, 31.3.2017, str. 6.

² UL L 344, 28.12.2001, str. 93.

³ UL L 151, 16.6.2009, str. 45.

⁴ Aust, Anthony, *Handbook of International Law* (Priročnik o mednarodnem pravu), Cambridge University Press, Cambridge, 2010; Selden, M. idr, *War and State Terrorism: The United States, Japan, and the Asia-Pacific in the Long Twentieth Century* (Vojna in državni terorizem: Združene države Amerike, Japonska in azijsko-pacifiška regija v dvajsetem stoletju), Rowman & Littlefield, 2004.

lastnim državljanom, proti skupinam v vladi ali proti tujim vladam ali skupinam⁵;

- B. ker so od 24. februarja 2022, ko je Rusija s soglasno podporo ruskega parlamenta začela nezakonito, neizzvano in neupravičeno vojno proti Ukrajini, njene čete ubile na tisoče ukrajinskih civilistov; ker ruske sile še naprej izvajajo teroristična dejanja po vsej državi, njihov cilj pa so različni objekti civilne infrastrukture, kot so hiše, šole, bolnišnice, železniške postaje, gledališča in jedrska elektrarna v Zaporozju; ker so ta okrutna in nečloveška dejanja povzročila trpljenje, uničenje in razseljevanje; ker je Ukrajina dokumentirala že več kot 34.000 vojnih zločinov, ki so jih zagrešili ruski in posredniški vojaki; ker je bilo več kot 90 % teh zločinov storjenih nad civilnim prebivalstvom oziroma je bil njihov cilj uničenje civilnih objektov;
- C. ker Rusija že od začetka oktobra napada dele ukrajinske energetske infrastrukture z iranskimi brezpilotnimi zrakoplovi kamikaze; ker to povzroča ogromno škodo in trpljenje civilnega prebivalstva, s tem pa želi povzročiti humanitarno katastrofo in prisiliti nov val beguncev, da bi zbežali v hladnih zimskih mesecih;
- D. ker je Ruska federacija proti Ukrajini izstrelila že več kot 4000 izstrelkov in jo je več kot 24.000-krat obstreljevala z ruskega ozemlja; ker so do novembra 2022 oborožene sile Ruske federacije poškodovale ali uničile več kot 60.982 objektov civilne infrastrukture, od tega 42.818 stanovanjskih stavb in hiš, 1960 izobraževalnih in 396 zdravstvenih ustanov, 392 kulturnih in 87 verskih stavb ter 5315 objektov, povezanih z vodovodnimi in električnimi omrežji; ker so namerni napadi z izstrelki in brezpilotnimi zrakoplovi, ki jih je izvedla Ruska federacija, uničili 40 % kritične energetske infrastrukture po vsej Ukrajini; ker se je poročalo, da bi lahko prišla v poštev evakuacija Kijeva; ker primanjkuje stekla za popravilo oken v zasebnih domovih;
- E. ker so vojaki ruskih oboroženih sil krivi za uboje, ugrabitve, spolno nasilje, mučenje in druga grozodejstva na novozasedenih in prej zasedenih ozemljih na območju Kijeva (Buča, Irpin, Borodjanka in Hostomel), Černigova, Sumija in Harkova v Ukrajini; ker so ukrajinske oborožene sile po osvoboditvi Izjuma septembra 2022 našle več kot 400 neoznačenih grobov ukrajinskih civilistov; ker so Rusi junija 2022 obstreljevali nakupovalno središče v Kremenčuku, pri čemer so ubili na desetine ljudi in jih še na desetine ranili;
- F. ker so oblasti Ruske federacije med obleganjem Mariupola povzročile obsežno humanitarno krizo, v kateri je umrlo več kot 22.000 civilistov in je bilo uničenih 95 odstotkov mesta;
- G. ker so ukrajinski civilisti, vključno z otroki, žrtve načrtnih ubojev in ugrabitev, mučenja, posilstev in spolnega nasilja; ker je bilo več kot 1,3 milijona Ukrajincev, vključno z več kot 200.000 otroki, prisiljenih zapustiti domove ali pa so bili deportirani v oddaljene dele Rusije; ker je Ruska federacija v velikem obsegu izkoristila množične prisilne deportacije ukrajinskih državljanov, vključno z otroki, na ozemlje Rusije, tako da so morali skozi tako imenovana „ločevalna taborišča“;
- H. ker Rusija že več let izvaja teroristična dejanja ter podpira in financira teroristične režime, na primer dobavlja orožje Asadovemu režimu v Siriji in napada tamkajšnje

⁵ <https://www.britannica.com/topic/terrorism/Types-of-terrorism>.

nedolžne civiliste, tako da izvaja namerne napade na mirna mesta in civilno infrastrukturo, zlasti na trge, zdravstvene ustanove in šole; ker ta dejanja vključujejo tudi zastrupitev družine Skripal in sestrelitev letala družbe Malaysia Airlines na letu MH17, pri čemer je življenje izgubilo 298 ljudi;

- I. ker Ruska federacija pogosto uporablja teroristične taktike proti civilnemu prebivalstvu v Siriji, Sudanu, Libiji, Srednjeafriški republiki in Maliju, pri čemer uporablja skupino zasebnih plačancev Wagner, ki izvaja podobna kazniva dejanja tudi v Ukrajini, vključno s hudimi in sistematičnimi kršitvami človekovih pravic, kot so množične usmrtitve po hitrem postopku, samovoljna pridržanja, spolno nasilje, prisilna izginotja in mučenje;
- J. ker Ruska federacija še naprej izvaja sistematična teroristična dejanja, ki so namerno usmerjena proti političnim nasprotnikom režima v Rusiji in tujini, in sicer s politično motiviranimi umori ali poskusi umorov in zastrupitev nasprotnikov, novinarjev, aktivistov in tujih voditeljev; ker so med žrtvami teh dejanj tudi Viktor Juščenko, Ana Politkovska, Boris Nemcov, Sergej Protazanov, Vladimir Kara-Murza, Aleksej Navalni, Sergej in Julija Skripal, Natalija Estemirova, Aleksander Litvinenko in Zelimhana Hangošvili;
- K. ker je vlada Ruske federacije med drugo čečensko vojno v letih 1999–2009 organizirala in izvajala nasilje nad civilisti, med katerim je bilo barbarsko uničeno glavno mesto Čečenske republike Ičkerije Grozni, pri tem pa je umrlo na tisoče nedolžnih moških, žensk in otrok;
- L. ker so dejanja ruskih in posredniških sil skladna z opredelitvijo terorizma, ki so jo sprejeli EU, Varnostni svet OZN in Generalna skupščina OZN ter jo vsebujejo resolucija Varnostnega sveta OZN št. 1566 iz leta 2004, resolucija Generalne skupščine OZN št. 49/60 z dne 9. decembra 1994 ter Skupno stališče Sveta 2001/931/SZVP in Skupno stališče Sveta 2009/468/SZVP; ker je terorizem v teh opredelitvah opisan kot kazniva dejanja, tudi zoper civiliste, storjena z namenom povzročitve smrti ali hudih telesnih poškodb, ali jemanje talcev z namenom vzbujanja vsesplošnega strahu v širši javnosti ali med določeno skupino oseb, ustrahovanja prebivalstva ali siljenja vlade ali mednarodne organizacije, da izvrši ali opusti neko dejanje;
- M. ker mora subjekt za uvrstitev na seznam EU za področje terorizma, kot je opisano v Skupnem stališču 2001/931/SZVP, med drugim izvajati dejanja, katerih cilj je resno ustrahovanje prebivalstva ali resno destabiliziranje ali uničevanje temeljnih političnih, ustavnih, gospodarskih ali družbenih struktur države, napad na človeško življenje, ki lahko povzroči smrt, ali napad na fizično integriteto osebe, ugrabitev ali jemanje talcev ali veliko uničenje vladnih ali javnih objektov, prometnega sistema, objektov infrastrukture, vključno z informacijskimi sistemi, pritrjenih ploščadi na epikontinentalnem pasu, javnih krajev ali zasebne lastnine, ki bi lahko ogrozilo človeško življenje in povzročilo gospodarske izgube, ali motenje ali prekinitev preskrbe z vodo, električno energijo ali drugimi temeljnimi naravnimi viri, ki povzročajo ogrožanje človeškega življenja;
- N. ker so takšne teroristične metode vojskovanja, ki jih odobravata rusko vodstvo in vojaško poveljstvo, del strategije ustrahovanja in uničenja Ukrajine kot naroda;
- O. ker takšna nasilna in načrtovana teroristična dejanja ruskih oboroženih sil v Ukrajini

nimajo vojaškega pomena, temveč je njihov namen izključno terorizem, ki ga vodi Putinov režim, ki za to uporablja obstoječi državni stroj Ruske federacije, izvajajo pa jih stalne in izredne vojaške strukture, v okviru katerih delujejo osebe s kazensko evidenco in tuji plačanci;

- P. ker je namen teh terorističnih dejanj Putinovega režima zatreti odpor Ukrajincev, da jim ne bi preostala druga možnost, kot da sprejmejo okupacijsko silo in nezakoniti poskus priključitve trenutno zasedenih ozemelj Ukrajine;
- Q. ker kazniva dejanja Rusije v Ukrajini močno presegajo zgolj podpiranje terorizma, saj so glavni storilec teh terorističnih dejanj ruske oborožene sile, ki so osrednja institucija ruske države, ne pa nedržavni akter; ker ti zločini, ki jih je zagrešila Rusija, kažejo na groteskno brezbržnost do vojnih pravil in zakonov, ki omejujejo izvajanje vojaške moči, kar dokazujeta pogosta uporaba mučenja in usmrtitev ukrajinskih vojnih ujetnikov po hitrem postopku; ker ta dejanja niso osamljeni primeri, ki jih storijo zlonamerne skupine ruskih oboroženih sil, temveč so načrtovana in izvedena s posebnim namenom, da se ustrahuje ukrajinsko prebivalstvo;
- R. ker sedanji pravni okvir EU ne predvideva uvrstitve držav med podpornike ali izvajalce terorizma; ker so zato potrebni dodatni ukrepi EU za sprejetje novega pravnega instrumenta, v okviru katerega bi lahko državam, ki izvajajo dejanja državnega terorizma, naložili pravne posledice; ker bi morale spremembe pravnega okvira in uvrstitev sedanjega ruskega režima med teroristične režime v praksi vključevati omejevanje kakršnega koli sodelovanja, izvajanje omejevalnih ukrepov, zamrznitev finančnih sredstev ter prekinitev političnih dialogov in pogajanj; ker bi to pomenilo tudi možnost za prekinitev sodelovanja s subjekti v ruski lasti in podjetji pod državnim nadzorom ter izvrševanje sekundarnih sankcij proti državam in posameznikom, ki še vedno sodelujejo z ruskimi subjekti; ker bi morala razglasitev sedanjega ruskega režima kot terorističnega sodiščem omogočiti, da žrtvam terorizma zagotovijo odškodnino in odvzamejo premoženje Ruske federacije;
- S. ker bi uvrstitev Rusije med države, ki izvajajo teroristična dejanja, odprla tudi vprašanje prekinitve njenega članstva v mednarodnih organizacijah, kot sta OZN in Varnostni svet, pa tudi v drugih večstranskih forumih, kot je skupina G20; ker se nekateri navedeni omejevalni ukrepi že izvajajo, saj je bilo proti Rusiji in Belorusiji od 24. februarja 2022 uvedenih več svežnjevk sankcij;
- T. ker ZDA že imajo pravni postopek, s katerim lahko države v skladu z zakonom o izvoznem upravljanju, zakonom o nadzoru nad izvozom orožja in zakonom o zunanji pomoči uvrstijo med tiste, ki podpirajo terorizem; ker ZDA trenutno vlade Sirije, Irana, Severne Koreje in Kube uvrščajo med vlade, ki podpirajo mednarodna teroristična dejanja; ker je Kanada v skladu z zakonom o državni imuniteti oblikovala mehanizem v zvezi z državami, ki podpirajo terorizem, Iran in Sirija pa sta od leta 2012 na seznamu teh držav;
- U. ker je predsedujoči Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi Zbigniew Rau 14. marca 2022 izjavil, da dejanja ruske vlade v Ukrajini zoper nedolžne civiliste in civilno infrastrukturo pomenijo „državni terorizem“;
- V. ker je Parlamentarna skupščina Sveta Evrope 13. oktobra 2022 sedanji ruski režim

razglasila za teroristični režim⁶; ker je Svet Evrope zlasti opozoril, da Ruska federacija izvaja neselektivne napade, kot je vrsta nasilnih raketnih napadov na javne trge, igrišča in stanovanjske stavbe v več ukrajinskih mestih, ki so potekali 10. oktobra, katerih namen pa je okrepiti rusko teroristično politiko in s tem zlomiti voljo Ukrajincev, da se borijo za svojo državo in jo branijo, ter čim bolj prizadeti civiliste;

- W. ker so parlamenti več držav članic EU, med drugim Poljske, Litve, Latvije, Estonije in Češke, Rusijo že razglasili za državo, ki podpira terorizem;
- X. ker je ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski 17. marca 2022 ves svet pozval, naj Rusko federacijo razglasi za teroristično državo;
- Y. ker je predsednik Evropskega sveta Charles Michel 23. septembra 2022 v svojem govoru na 77. Generalni skupščini OZN o Ruski federaciji izjavil, da bi morali iz Varnostnega sveta samodejno izključiti njegove stalne članice, ki so sprožile neizzvano in neupravičeno vojno, ki jo je Generalna skupščina obsodila;
1. ponovno poudarja, da neomajno podpira neodvisnost, suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Ukrajine v okviru njenih mednarodno priznanih meja; obsoja nezakonito, neizzvano in neupravičeno rusko vojno proti Ukrajini ter zahteva, da Rusija in njene zavezniške sile ustavijo vse vojaške akcije na mednarodno priznanem ozemlju Ukrajine ter se z njega nemudoma in brezpogojno umaknejo;
 2. izraža izjemno ogorčenje zaradi grozodejstev in usklajenih terorističnih dejanj, vključno z vsesplošnim obstreljevanjem mest, deportacijami, uporabo prepovedanega streliva, napadi na civiliste, ki poskušajo zbežati s konfliktnih območij po predhodno dogovorjenih humanitarnih koridorjih, usmrnitvami civilistov, spolnim nasiljem, prisilnim razseljevanjem ter napadi na stanovanjska območja in civilno infrastrukturo, kot so energetske objekti, bolnišnice, šole, zatočišča in reševalna vozila;
 3. izjavlja, da je Ruska federacija teroristični režim, saj namerno uničuje civilno infrastrukturo in izvršuje množične poboje ukrajinskih civilistov, da bi ogrozila obstoj ukrajinskega ljudstva; poziva demokratično mednarodno skupnost, naj temu sledijo;
 4. poziva EU in njene države članice, naj sedanji ruski režim prepoznajo kot teroristični režim z vsemi negativnimi posledicami te opredelitve;
 5. poziva institucije EU, naj sprejmejo ustrezne ukrepe in oblikujejo nov pravni instrument EU za uvedbo pravnih posledic za režime, v tem primeru sedanji ruski režim, ki so zagrešili državna teroristična dejanja, vključno s podrobno opredelitvijo sankcij, ki jih je treba naložiti državi in različnim delom njene vlade, pa tudi njenim političnim, zakonodajnim, vojaškim in izvršilnim organom; poziva, naj se v ta pravni instrument vključijo praktične določbe, da bi država, ki je storila dejanja vojaške agresije, zanje tudi odgovarjala;
 6. poziva institucije EU, naj na seznam EU terorističnih organizacij in držav vključijo dejanske oblasti Ljudske republike Doneck in Ljudske republike Lugansk ter oborožene sile Ruske federacije, skupaj z njenimi paravojaškimi enotami, kot sta skupina Wagner

⁶ <https://pace.coe.int/en/files/31390/html>

in 141. specializirani motorizirani polk, znan tudi kot Kadirovci, ter politične skupine, vključno s stranko Združena Rusija in drugimi političnimi strankami, zastopanimi v ruskem parlamentu, in sicer Komunistično partijo Ruske federacije, Pravično Rusijo – za resnico in Liberalnodemokratsko stranko Rusije, kar bi pomenilo, da bodo zanje lahko veljale številne mednarodne sankcije; poziva k ustreznim spremembam Skupnega stališča Sveta 2001/931/SZVP o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu, pa tudi k obravnavi dodatnih omejevalnih ukrepov v okviru režima sankcij, uvedenega z Uredbo Sveta (ES) št. 2580/2001 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte zaradi boja proti terorizmu⁷;

7. poziva institucije EU, naj sprejmejo ukrepe za popolno osamitev Ruske federacije na mednarodnem prizorišču, pri čemer naj upoštevajo predlog predsednika Sveta Charlesa Michela v zvezi z njenim članstvom v Varnostnem svetu OZN, in naj ne organizirajo dogodkov na ozemlju te države;
8. poziva države članice in druge države, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za popolno osamitev sedanjega ruskega terorističnega režima, tudi tako, da čim bolj zmanjšajo vse vrste sodelovanja s sedanjim režimom in njegovimi predstavniki na vseh ravneh; poziva, naj se dodatno omejijo diplomatski odnosi z Rusijo ter število diplomatov iz EU in njenih držav članic v Rusiji;
9. poziva države članice, naj zaprejo in prepovejo institucije, ki so povezane z Rusijo, kot so mreža ruskih znanstvenih in kulturnih središč ali organizacije in združenja ruske diaspore, ki delujejo pod okriljem in vodstvom ruskih diplomatskih misij in širijo rusko propagando ter neoimperialistično ideologijo „ruskega sveta“ po vsem svetu;
10. poziva Svet, naj poleg zahtev v zvezi z novim pravnim instrumentom EU spremeni skupni stališči Sveta 2001/931/SZVP in 2009/468/SZVP, tako da doda besedo „držav“, kar bi omogočilo priznanje sedanjega ruskega režima kot terorističnega;
11. poziva k razširitvi seznama EU za področje terorizma na posameznike in subjekte, ki so jih različne specializirane nevladne organizacije uvrstile na seznam podpornikov terorizma;
12. poziva k pospešeni ustanovitvi ad hoc mednarodnega sodišča za kaznivo dejanje agresije ruskega vodstva proti Ukrajini, na katerem bodo sodno preganjani Vladimir Putin ter vsi ruski civilni in vojaški uradniki in njihovi zavezniki, odgovorni za načrtovanje, začetek in vodenje vojne v Ukrajini;
13. poziva, naj se okrepi podpora tekočim neodvisnim preiskavam hudodelstev zoper človečnost in vojnih hudodelstev, ki jih je zagrešila Rusija, da bi tisti, ki sodelujejo pri načrtovanju, organizaciji, izvajanju in omogočanju teh zločinov, odgovarjali za svoja dejanja;
14. poudarja, da bi bilo treba sredstva, zamrznjena zaradi sankcij EU, sprejetih v odziv na vojno v Ukrajini, odvzeti na enak način kot sredstva terorističnih organizacij in jih uporabiti za omilitev različnih posledic ruske agresije proti Ukrajini; predlaga, da bi to pravno sredstvo vključevalo takojšnje plačilo škode po vsakem raketnem napadu na

⁷ UL L 344, 28.12.2001, str. 70.

civilno in energetska infrastrukturo, obnovo uničenih ukrajinskih mest in infrastrukture ter odškodnino za fizične osebe in uničena podjetja;

15. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo za oblikovanje pravne podlage, v okviru katere bi lahko sredstva, odvzeta zaradi sankcij EU, uporabili kot nadomestilo Ukrajini in žrtvam vojne v tej državi;
16. poziva Komisijo, naj oblikuje pravni okvir, ki bi omogočal, da se ruskim vojaškim in političnim elitam, vojnim zločincem in oligarhom odvzamejo sredstva, ki so že bila zasežena v okviru sedanjega režima sankcij; poudarja, da bi bilo treba vse sankcije dosledno izvajati in odpraviti vrzeli;
17. poziva Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi, naj prek moskovskega mehanizma ali drugih ustreznih orodij še naprej ocenjuje kršitve mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic, vojna hudodelstva in hudodelstva zoper človečnost v Ukrajini, razmere na področju človekovih pravic v Rusiji in rusko agresijo proti Gruziji in Republiki Moldaviji;
18. opozarja, da mednarodna skupnost zločinov Sovjetske zveze ni obravnavala z jasno moralno ali pravno oceno, in poudarja, da sedanja ruska vojna agresija in njena vojna hudodelstva zoper ukrajinsko ljudstvo kažejo, da pomanjkanje odgovornosti in pravice vodi v ponovitev preteklih zločinov;
19. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, Uradu visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, Uradu visokega komisarja Združenih narodov za begunce, Mednarodnemu odboru Rdečega križa, Mednarodnemu kazenskemu sodišču, predsedniku, vladi in parlamentu Ukrajine ter predsedniku, vladi in parlamentu Ruske federacije.